

Pethő József: A halmozás alakzata

Jelen szakkönyv a stilisztika témakörébe tartozó alakzatok világának egyik fontos rész-kérdésével foglalkozik tudományos igényességgel, kellő mélységig elemezve a témát, a szépirodalmi szövegeket tekintve illusztráló anyagnak. A halmozás és felsorolás is adjekciós gondolatalkzat, mely a tankönyvekben (irodalmi szövegekben leginkább) előforduló stíluseszköz nem csak a szépítést, de a megértést is elősegítő nyelvi képződmény.

A lexikonokban, stilisztikai könyvekben a meghatározásuk mellett egy-két példát hoznak a szerzők s ezzel inkább felismerésükhöz adnak segítséget. Megismerésük csak olyan szakönyvek segítségével történhet, amelyek kellő mélységgel elemzik a témát.

Pethő József, a Nyíregyházi Főiskola docense erre a mélyebb elemzésre vállalkozott nagy hozzáértéssel és szakirodalmi ismerettel. Természetesnek tarthatjuk, hogy elsősorban a humán, ezen belül is a magyar szakos kollégák érdeklődését keltheti fel e könyv és a téma: már a tartalomjegyzék tanulmányozásából megállapítható, hogy stilisztikai, nyelvészeti ismereteket igényel a mű elolvasása. A kérdéskörök címszerű bemutatásából mindez kitűnik: pl. A nyelv-és stíluselméleti alapokról; Az alakzatok néhány elméleti kérdése; A halmozás elméleti kérdései – fogalmának értelmezése, – szövegteni megközelítése. A halmozás szemantikai megközelítése, főbb típusai; a halmozás mint komplex alakzat. Csak pár témakört emeltem ki az egészből figyelemfelkeltő szándékkal, elsősorban abból a megfontolásból, hogy melyek tarthatnak érdeklődésre számot a tanár kollégák körében, azaz melyek hozhatók közvetlenül kapcsolatba a gyakorlattal. Nem csak a szépirodalmi szövegek stilisztikai értékének minősítése szempontjából jelentős, hasznos, hanem a szöveg szerkesztéséhez, azaz a fogalmazástanításhoz is segítséget nyújt.

A közvetlen, gyakorlati felhasználás mellett, külön érdemes kiemelni a korszerű elméleti tájékozottságot is, amit jó esetben igényel a pedagógus, és egy-egy korszerű kiadványtól – mint amilyen az itt bemutatott könyv – meg is kaphat. A kérdéses témáról pl. a koherencia teremtő fogalmak; a halmozás szerepe a szöveg koherenciájának létrejöttében, s az egész fejezet, amely egy konkrét műalkotás (Krúdy: Szinbád ifjúsága című munkájának) elemzése elvi, elméleti megalapozottsággal. A finom részletektől az átfogó kategorizálásig széles spektrumon mozog az elemző ismertetés.

További lehetőség, hogy a levonható tanulságokat mind szövegalkotási, mind szöveg felhasználási tevékenység során hasznosítani lehet, és nem csupán a szépirodalmi szöveg megjelenítéséhez ad direktívákat.

E könyv elolvasása felér egy szakmai továbbképzés részanyagának tanulmányozásával.

Pethő József: A halmozás alakzata. Bp. Akadémiai Kiadó 2004. Nyelvtudományi értekezések 154. sz.